

Jezdectvo u nás a v cizině.

— mer:

Polské jezdectvo.

Jezdectvo je polskou národní zbraní. Mělo vynikající úlohu v polské historii a je po pěchotě druhou zbraní dnes. Uplatnilo se už po světové válce, hlavně v bojích se sovětským Ruskem, a nelze pochybovat o tom, že i v budoucnosti otvírají mu širé roviny a mírné pahorkatiny, jimiž probíhají přírodou většinou nezajištěné polské hranice (kromě jižních), široké pole působnosti.

Po převratu byly souběžně s pěchotou rychle tvořeny eskadrony a jezdecké pluky švoležerů (základ k nim poskytlo hlavně jezdectvo polských „legií“), ulánů a jízdních střelců. Počátkem r. 1920 bylo už 26 jezdeckých pluků v síle asi 20.000 šavlí. Boje na několika frontách způsobily rozptýlení eskadron, takže pluky byly více méně pohromadě vlastně až koncem r. 1919; zároveň tvořeny tříplukové brigády. Za jarní ofensivy na Kijev r. 1920 objevuje se jezdecká divise gen. Romera, složená ze dvou tříplukových brigád; ta provedla vzorný raid na Kazatín, později ochranu pravého křídla a krytí ústupu, svádějíc těžké boje s masami jezdectva armády Buděnného. V těžkých tehdy dobách, kdy jezdectvo na frontě bylo už téměř vyčerpáno, povolil sněm mobilisaci 10 ročníků starších kavaleristů. Pomocí rychle sehnanych doplňků utvořeny dvě divise po dvou brigádách po třech plucích, jež se zúčastnily bojů na jihovýchodě, později pod Varšavou. Z dobrovolníků vytvořeno tehdy mimo to během pěti neděl 8 nových jezdeckých pluků; celkem bylo asi 10.000 jezdců-dobrovolníků. Úhrnem mělo polské jezdectvo v době bitvy u Varšavy asi 34.000 šavlí. Po porážce sovětských armád účastnilo se jezdectvo s úspěchem pronásledování. Za bitvy na Němenu provedlo nájezd na Lidu, na Ukrajině pak jezdecký sbor pod velením gen. Rómmela podnikl hluboký raid z Rovna na Korostěň. Při uzavření míru v r. 1921 bylo už celkem 30 jezdeckých pluků armádního jezdectva (3 švoležerů, 27 ulánů), tvořících 10 samostatných jezdeckých brigád a 10 pluků „jízdních střelců“, tvořících, resp. předvídaných za divisní jezdectvo pěších divisí. V r. 1924 bylo zrušeno toto určení jízdních střelců; od té doby je 40 jezdeckých pluků stejně organisovaných, vyzbrojených i cvičených, lišících se jen tradičními názvy a barvami. Po roce 1924 existovaly 4 jezdecké divise o třech brigádách po dvou plucích a 5 samostatných tříplukových jezdeckých brigád s jezdeckým dělostřelectvem, později s eskadronami obrněných aut a zákopníků.*) Po r. 1928 provedena reorganisace. Dnes je zachována jediná jezdecká divise (2, Varšava) o třech brigádách po dvou plucích a 12 samostatných jezdeckých brigád po 3, 4 a 2 plucích, většinou s jezdeckým dělostřelectvem a zákopníky. Jsou to brigády 2 (Brody), 3 (Wilno), 5 (Kraków), 6 (Stanislawów), 10 (Rzeszów), 17 (Hrubieszów) a brigády nečíslované „Białystok“, „Poznań“, „Toruń“, „Baranowicze“, „Suwalki“ a „Równe“. Eskadrony obrněných automobilů, po 3—4 četách po 4 vozech, tvořící dříve stálovou složku vyšších jednotek jezdectva podle vzoru francouzského, byly sloučeny nejprve ve 2 samostatné oddíly obrněných automobilů, později včleněných v nově vytvořené „obrněné útvary“, jež slučují útvary tankové, obrněných automobilů a vlaků a jsou po pěchotě, jezdectvu a dělostřelectvu dnes čtvrtou zbraní.

Kromě uvedených 40 jezdeckých pluků**) je 20 samostatných jezdeckých eskadron u vojenského sboru pohraniční stráže (KOP), stojícího na hranicích s Ruskem, Lotyšskem a Litvou. Je tedy jezdectvo v poměru k pěchotě (90 pěších pluků, sloučených po 3 ve 30 p. divisí) hodně silné. Divisního jezdectva v míru není.

*) Mimo to jedna brigáda měla jediný jezdecký pluk. Nějaký čas patřily k ní dva samostatné pěší prapory; později byla zrušena.

**) 3 pluků „švoležerů“, 27 pluků „ulánů“ a 10 pluků „jízdních střelců“.

Podle Cvičebního řádu pro jezdecko z r. 1931 tvoří jezdecký pluk v míru velitelství, spojovací četa, zákopnická hlídka, 4 normální a 1 kulometná eskadrona, ubytovatelství a administrativní eskadrona. Pluky dislokované v pohraničí mají dále v zápolí náhradní eskadronu. V míru má pluk na 900 osob a přes 850 koní. Lze předpokládati, že podle potřeby mohou býti za cvičení a za války tvořeny korouhve.

Velitel pluku odpovídá za stav pluku ve všech směrech, má zástupce, jenž řídí výcvik. Administrativní setnina odpovídá naší pomocné, ubytovatelství je orgán, slučující hospodaření, evidenci a mobilizační přípravy. V čele ubytovatelství je řadový důstojník (major), postavený na roveň veliteli oddílu; celý aparát ubytovatelství kromě účetního důstojníka je řadový. V dílnách se zaměstnávají hlavně občanští řemeslníci za plat.

Spojovací četa na 1 hlídku pro signalisaci s letcem, 1 hlídku poštovních holubů, 5 telefonních hlídek po 1 + 4 + 1 soumar, 2 motocykly a 1 vůz s materiálem.

Družstvo zákopníků: 1 + 4 + 1 soumar.

Normální eskadrona má velitelství (velitel major anebo rytmistr, výkonný rotmistr zvaný „strážmistr šéf eskadrony“, 4 poddůstojníci spojky od čet, 2 trubačí a podle potřeby spojovací hlídka od plukovní spoj. čety), dále správní družstvo (účetní atd.) a 4 čety. Je předvídan poddůstojník zdravotnický a poddůstojník veterinární. Četě velí zásadně důstojník; zástupcem jeho je poddůstojník anebo rotmistr. Mimo to má velitel čety 1 poddůstojníka spojku k veliteli eskadrony, 1 poddůstojníka a 1 spojku k své dispozi. Četa má 3 normální „sekcce“ (roje) v síle 1 poddůstojníka 5 jezdců (dříve 2 + 6) a 1 kulometnou „sekcce“ 1 poddůstojníka a 5 jezdců (velitel, střelec, 2 pomocníci a 2 vodiči koní). Celkem má četa 1 velitele a 28 mužů, 1 lehký kulomet (zavádí se „Browning“ vz. 28 na 20 ran), 12 kopí, 28 šavlí a 26 karabin. Opěšalá sekce má 4 muže.

Kulometná eskadrona má u velitelství výkonného rotmistra, 2 trubače-spojky a 3 pozorovatele, z nich 1 je desátník, poddůstojníky zdravotnického, veterinárního a zbrojře a správní družstvo. Má 3 kulometné čety, z nichž 2 na nosných koních, třetí na t. zv. „tačankách“*) Každá kul. četa má velitele, zástupce velitele, 1 měřiče vzdálenosti a 2 družstva po 2 těžkých kulometech a 1 muničním voze. Obsluha těžkého kulometu na nosných koních má velitele kulometu, střelce, nabíječe, pomocníka a 2 nosiče střeliva a dále 5 vodičů koní a 3 nosné koně (1 pro kulomet a střelivo, 2 na střelivo). Obsluha těžkého kulometu na „tačance“: Na vozidle samém střelec a vozka, na koních následují velitel kulometu, nabíječ, 2 nosiči střeliva a 2 vodiči koní. Celkem má kulometná eskadrona 12 těžkých kulometů.

U náhradní eskadrony se přijíždějí remonty.

Jezdecké dělostřelectvo se skládá z 13 jezdeckých oddílů po 2—3 bateriích. Jezdecká divise má 2 oddíly, samostatné jezdecké brigády po 1, výjimečně po 2 oddílech; některé nemají dělostřelectva.

Zákopnických eskader u vyšších jezdeckých jednotek je celkem 10; mají 3—4 čety.

Pokud jde o výzbroj jezdeckta, mizí postupně dřívější nejednotnost; útvary do- stávají jednotnou pušku „Mauser“ ráže 7,9 mm domácí výroby, a jak už řečeno, lehké kulometry „Browning“, nošené přes záda jako puška. Celé jezdeckto je vyzbrojeno ko-

*) „Tačanka“ je dvouosé, pérované vozidlo, podobné nízké bryčce. Na vozidle je snímatelný těžký kulomet, z něhož lze, je-li třeba, střílet i za jízdy, střelec, střelivo a vozka. „Tačanek“ se užívalo k dopravě těžkých kulometů za občanské války v Rusku. Po adaptaci těchto „civilních“ vozidel byly tačanky zavedeny do výzbroje v Rusku i Polsku. Vozidlo je dopravováno 2, 3, v Rusku i 4 koňmi. Normální zápřež v Polsku je trojspřeží.

pím (za útoku čtyř v šiku útočí první řad kopím, druhý šavlí), každý muž pak všim k boji na koni i pěšky. Sedla jsou vesměs nového polského typu.

Pokud jde o použití jezdeckta, případně mu v Polsku při event. konfliktu jistě významná úloha. Příští válka na evropském východě bude, pokud lze předvídati, válkou pohybnou. A pro tu je polské jezdeckto cvičeno. Lze mít za jisté, že se uplatní hned při ostraze a krytu hranic, že jezdecké jednotky budou jedny z prvních, které se v čas potřeby v pohraničí objeví. Už tehdy bude lze počítati provedením nájezdů a výpadů i hluboko do nepřátelského území za účelem ničení, způsobení rozvratu a k zjednání zpráv. Předpisy zdůrazňují nutnost znalosti boje na širokých frontách, boje na zdrženou. Za operací předvídají předpisy použití jezdeckta ve všech úkolech, jež mu připadají a zdůrazňují důležitost nájezdů. Při všech větších akcích se počítá se spoluprací s obrněnými vozidly (obrněnými automobily a rychlými tanky), s dělostřelectvem, s letectvem i s pěchotou.

Boj koňmo podržel v Polsku značný význam. Přes to, že dnešní mohutné palebné zdroje, letectvo a plyny jsou jezdecktu velmi nebezpečné, nelze upřít, že rychlost, odvaha a rozhodnost za vhodných okamžiků mohou ještě i dnes, zvláště je-li nepřítel otrěsen (za útupu, při překvapení a p.), přinésti plné úspěchy i při útoku na koni kopím a šavlí. Širé prostory evropského východu nebudou moci býti ještě dlouho za event. války tak přesyceny technicky (stroji) a chemicky (plyny), jako tomu bylo na západě.

Důstojníky jezdeckta vychovává 2letá jezdecká akademie („škola podpraporčíků jezdeckta“) v Grudziądzi v Pomorí. Sem přicházejí jednak po předchozí pěší přípravě v pěchotní akademii, jednak z 3leté důstojnické školy pro poddůstojníky v Bydgoszci.*) Zdokonalovací jezdecké kursy jsou soustředěny v Grudziądzi (kurs pro velitele eskadron, kurs pro velitele pluků, důst. kurs pro velitele jízdy pro důstojníky jezdeckta a jezdeckého dělostřelectva); je tam také kurs pro veterináře a škola pro záložní důstojníky jezdeckta. Všechny tyto jezdecké školy tvoří t. zv. středisko výcviku jezdeckta. Před povýšením na majora a plukovníka nutno absolvovati příslušné kursy, organisované ve Středisku pro výcvik pěchoty a navazující na ně kursy v jezdeckém učilišti. Poddůstojníci z povolání musí před povýšením na seržanta rotmistra) projíti kursem v poddůstojnické škole pro jezdeckto v Javorově; mimo to je několik speciálních kursů pro poddůstojníky (podkovařský a j.).

Nováčci přicházejí k jezdeckým plukům na podzim na 25 měsíců (u pěchoty je dnes služba 18 měsíců). První výcvik, jízdní i pěší, trvá 6 měsíců, z toho 3 měsíce výcvik jednotlivce (počítajíc v to ostrou střelbu, dva další měsíce výcvik v družstvu a v četě, třetí měsíc je věnován zdokonalení dosaženého stupně výcviku. Do pole má býti jezdec schopen jíti už po 3 měsících. Na konci zimního období má býti jezdec vycvičen tak, aby se mohl pohybovati na koni v terénu všemi chody tak, aby zbytečně neunavoval koně, má ovládati kopí a šavli na koni, má umět pracovat v hlídce, pozorovat a hlásit a pod. Má umět bojovat pěšky v družstvu, používat pušky, kulometu, ručního granátu, polní lopatky a plynové masky. Je vycvičen pro dozorčí i strážní službu, ví jak zacházeti s koněm a výzbrojí.

Sbor pohraniční stráže (KOP) dostává doplňky po jednoročním výcviku u jezdeckých pluků.

V letním období se koná za koncentrací výcvik eskadrony a pluku, později výcvik ve vyšších jednotkách jezdeckta za spolupráce s jinými zbraněmi, zvláště s obrněnými vozidly. Jako pěchota, koná i jezdeckto v tomto období rok co rok ostrou polní střelbu za spolupráce s dělostřelectvem za podmínek velmi blízkých skutečným (i přestřelování kulometry atd.).

*) Tato škola má oddělení pěchoty, jezdeckta a dělostřelectva.

V druhém roce se používá staršího ročníku k výcviku nováčků k ukázkovým cvičením atd.

Polsko má pro jezdecko vhodné lidi, pocházející hlavně ze zdravého venkova. Koně jsou dobré, nezechoulostivělé příliš mírem. I po obtížných závěrečných cvičeních jsou koně průměrné ve velmi dobré kondici. Chov koní je účinně podporován. R. 1929 bylo v Polsku přes 4 miliony koní, z toho přes 3 miliony čtyřletých a starších.

Ústroj jezdeckta je v podstatě stejný jako jiných zbraní, jenže jezdeckto a jezdecké dělostřelectvo (také t. zv. „obrněné útvary“ a vozatajstvo) mají místo výložků různobarevné a různě dělené praporečky v barvách pluku. Také okolky čepic jsou různých barev, u jezdeckta podle pluků.

O pěkných výsledcích, dosažených polskými jezdci na mezinárodních závodech, bylo u nás už psáno. Doma je účast vojenských kruhů při závodech stále širší. Pozoruhodné jsou distanční závody a military, pořádané některými jednotkami pravidelně.

Pokud jde o pojítka, má jezdecký pluk telefon, signalisační přístroje, signalisační terče a praporky, poštovní holuby, motocykly a zachycovače hlášení (podchwytywacz meldunków) s terči. Je to zařízení, umožňující letounu bez přistání převzít písemnou zprávu se země. V čas nutnosti lze motouz s upevněnou zprávou napnouti mezi dvě do země zaraženy kopí. Zachycovačem je vybavena kromě spojovací čtyř každá normální eskadrona. Priděleny mohou být podle uvedeného už Cvičebního řádu z r. 1931 jezdeckého pluku i radiové stanice a lettoun.

Vyšší jezdecké jednotky se vybavují jezdeckými telegrafními a radiotelegrafními prvky.

Celkem můžeme bez nadsázky říci, že polské jezdeckto, mající nejživější vlastní tradici ze všech zbraní, ostrážité, bravurní a vytrvalé, patří dnes k nejlepším v Evropě.

Plukovník Stanislav Klíčnik:

Jezdeckto na divisních manévrech v SSSR.*)

Autor článku seznamuje čtenáře s výcvikem sovětského jezdeckta, a to s jeho posledním obdobím výcvikového roku.

Charakteristickou známkou této periody mezi jiným je boj zesíleného jezdeckého pluku, pěší boj, kombinovaný za obtížných podmínek s manévrováním. Manévry ukázaly některé nedostatky, takže sovětské jezdeckto stojí před základními úkoly, které musí být rozřešeny a musí všude proniknout.

První je velení jednotkám. Správné velení zabezpečuje jednotkám jasnost úkolů a důvěru v sebe před bojem i za boje, jakož i klidný a co možno dlouhý odpočinek v době, kdy není přímého dotyku s nepřítelem.

Takového velení jednotkám — tvrdého, klidného a přesného — lze dosáhnouti správným oceněním okolnosti v dané situaci a přesnou prací velitelského aparátu. Nutno však organisovat zajištění a postaratí se o včasné dodání rozkazů, o spojení a přezkoušení provádění daných rozkazů, aby byl jednotce zabezpečen odpočinek. Potom se též klidně připraví k nastávajícímu úkolu a v správnou dobu bude ve výchozí základně.

Úkol, daný jednotce, formovaný v rozkaz, musí být tak jasný, aby jednotka jej chápala tak jako autor rozkazu. Nelze bojovat bez stálého informování nižšího

*) Krasnaja Zvezda, 1932, čís. 8/9.

vyšším a opačně, jakož i souseďa. Je třeba zlepšit spolupráci všech vojsk. Plánovitý způsob boje a důvěra a jistota jednotek v operaci se zabezpečí včasným řízením boje, a to určováním nových postupných úkolů jednotkám a účelným rozdělením technických bojových prostředků.

Velitelé jednotek musí věnovati zvláštní pozornost správnému použití svých vojsk, a zároveň si musí ujasniti, že je třeba zabezpečiti si zálohu, jakmile valné části budou zasazeny do boje. Jediné tak uplatňuje jezdecký velitel svůj vliv na vedení boje.

Časté chyby velitelského sboru záležely v tom, že už v zahajovacích bojích vydali všechny síly a na další rozvoj boje neměli vlivu, operace se rozpadla. Vidíme z toho, že chybí plánovité vedení boje, nesprávně se používá sil a technických prostředků v zahajovacích bojích, čímž se podkopá důvěra a víra v úspěch operace.

V letním období bylo úkolem velitele, aby připravil a zapracoval štáb tak, aby každý pracoval na svém místě bez zvláštních potíží; poučování v období manévrů doplňují štáby zkušeností z letní práce a učí se za podmínek těžších, kdy se cvičení konají bez přerušení několik dní a vyžadují celého člověka k práci. Zapomíná se však často na organisovaný odpočinek velitele a jeho spolupracovníků.

Druhý úkol je umění využít technických bojových prostředků a uměti s nimi spolu pracovat. Jezdectvo musí znáti spolupráci s mechanickými jednotkami, s letectvem, s dělostřelectvem a používání plynu; k tomu jsou manévry. Co se týká mechanisovaných jednotek, dá se jich v mnoha případech výhodně použít jako samostatných úderných skupin přímo před frontou, aby klestily cestu jezdecktvu za nimi postupujícimu nebo jich lze také použít k akcím do boku nepříteli.

Nelze zapomenout na obranu proti obrněným autům, nutno plně využívat překážek, ale zároveň vésti i aktivní boj proti nim. Tím jsou míněny náhlé přepady a nálety na odpočívající jednotky nebo na pochodující proudy. Tyto akce musí být pojaty do programu přípravných cvičení. Každá jednotka musí provést nejméně jedno cvičení, boj proti mechanisovaným jednotkám.

Jezdectvo musí doháněti na divisních manévrech cvičení nočních pochodů, kterým v letním období odpovědň velitelé nevěnovali čas k nacvičování. Poukazuje se na to, že budou pravidlem podle možností posledních válek, aby se uniklo jak pozorování, tak i postřelování letectvem.

Třetí úkol jezdecktva je osvojiti si naprostou znalost organisace průzkumu a technické práce průzkumných orgánů. V ročním programu se pamatovalo na speciální školení v průzkumné službě a na školení specialistů patračů. Velitelé musí být zpraveni včas o nepříteli a o jiných prvcích bojové situace. Každá činnost musí být zajištěna průzkumem, aby se předešlo neočekávanému. Překvapení se nesmějí opakovat. Velitelský sbor musí mít stále před očima výchovu krasnoarmějce. Ať se cvičí cokoliv a za jakýchkoli podmínek, velitel je jeho učitelem. Je třeba neustále opravovat chování vojína v boji, učit ho využívat terénu a kontrolovat střelbu.

Na konec, středem pozornosti přece zůstává kůň — bojový prostředek jezdecký. Je třeba dbáti, aby koni bylo správně využito, ale aby také včas a pořádně byl ošetřen a nakrmen.

Velitelský sbor sovětského jezdecktva čeká tedy velká práce, aby příští zkouška v manévrech dopadla uspokojivě.